

gospodarske, obrtniške in narodne

Izhajajo vsako sredo po celi polji. Veljajo v tiskarnici jemane za celo leto 4 gold., za pol leta 2 gold., za četrto leta 1 gold.; pošiljane po pošti pa za celo leto 4 gold. 60 kr., za pol leta 2 gold. 40 kr., za četrto leta 1 gold. 30 kr.

V Ljubljani v sredo 15. oktobra 1873.

Obseg: Letošnji napredovalni kmetijski kurs v Celovcu. — Gospodarska novica. — Postava, veljavna za Kranjsko, s katero se razglajajo določbe o posredovalstvih za poskušanje poravnave med strankami v prepiru. (Konec.) — Postava za obravnavo malih pravnih reči (Bagatellverfahren). — Ozir v preteklost, sedanost in prihodnost. — Najnovejša slovenščina. — Bismark in peklenšček. — Poslano. — Naši dopisi. — Novičar.

Gospodarske stvari.

Letošnji napredovalni kmetijski kurs v Celovcu.

Iz Gorenškega 20. oktobra.

Po prestanku dveh let dovolilo je sl. ministerstvo kmetijstva letos zopet razlaganje kmetijskih nauk (kmetijski kurs) za ljudske učitelje. Za Koroške in Kranjske učitelje bil je ta kurs letos v Celovcu, katerega se je 30 Koroških in le 10 Kranjskih učiteljev vdeležilo. To je vsakako neka čudna razmera, ako se pomisli, da Kranjska na leto 2,330.861 gold. neposrednjega davka plačuje, Koroška pa le 1,138.566 gold., po takem tudi več podučnih sredstev zasluži.

V dekretih sl. deželnega šolskega sveta od 13. avgusta se je učiteljem velelo, da se imajo do 22. avgusta pri direkciji učiteljskega izobraževališča oglasiti. Večina nas, odkritosrčno rečeno, podala se je nekako pobitega srca na pot, kajti vsacemu izmed nas bilo je več ali manj znano, da Koroško s Celovcem ni ugoden kraj za kmetijsko šolo. Tega smo se takoj prepričali: veliko nismo ondi pričakovali, a res smo tudi malo našli.

Precej prve dni našega kurza smo zapazili, da smo se prišli nekam kmetijstva učiti, kjer nijednega profesorja ni, ki bi v kmetijstvu bil strokovnjak, in v kraj, kjer razen nekega vrta, v katerem kakih 2 do 3 tisoče sadnih drevesec in nekaj gozdnih sadik stoji, pod milim Bogom nimajo ničesa pokazati, kar bi za kmetijstvo le majhne važnosti bilo.

Nauk o kmetijstvu razdeljuje se bistveno v 4. glavne oddelke, vsak oddelek posebej še v pododdelke; ti štirje glavni oddelki so: 1. poznanje in obdelovanje zemlje, in pridelovanje koristnih rastlin in sadežev; 2. živinoreja, 3. sadjereja, in 4. gozdarstvo.

Da se pa gospodoma učiteljema kaka krivica ne zgodi, bodi tukaj javno izrečeno, da gosp. Sauer kot kemik je izvrsten, gosp. Frei kot vrtnar na pravem mestu, a s tem vendar še ni rečeno, da sta za predavanje umnega kmetijstva sposobna, česar sta gospoda gotovo sama prepričana. Predavanja bila so ta-le: Iz kemije, katero je blizo 4 tedne trajalo brez posebnega ozira na 1. oddelek kmetijstva. Zadnji teden bil je odločen fiziki in čebeloreji, vsakemu predmetu po 4 ure vkup; čebeloreja narekovala se nam je po nekem starem „Bienenzüchterji“; praktičnega se nam ni ničesa pokazalo.

Drugi naš učitelj g. Frei mlatil je cele štiri božje tedne sadjerejo, pa je v tem času še ni v vseh oddelkih dokončal, čemur se pa ni čuditi, ker dotična predavanja

so bila sem in tje jako navskrižna. — Zadnji teden nam je g. Frei, pustivši sadjerejo, nekaj o gnoji, semenih, se ve da le bolj z ozirom na vrtnarstvo kot kmetijstvo prednašal. — Če je pa kaka reč na zemlji pripravna človeka v slabo voljo spraviti, bilo je gotovo g. Frei-jevo predavanje tukaj. No, tukaj pač nisi slišal družega kot od zeljnatih glav, salate, špargeljnov, korenja, redkvice, čebulje, česnja itd. itd., dokler se niso te litanije pri zeljnatih glavah zopet začele; pri tem povratku smo se drug družega plaho pogledovali, boječi se, da bi tudi naše glave ne vzeljenele.

Kakor se iz povedanega vidi, smo 1. in 3. oddelek sicer obširno, a vendar pomanjkljivo vzeli; 2. in 4. oddelek, ki obadva sta gotovo velike važnosti, pa popolnoma prezrli, — zakaj? — — —

Marsikaj bi se dalo še o tem kurzu povedati, pa naj zadostujejo te vrstice, ki dosti očitno kažejo, naj se za naše učitelje kmetijski kurs v Gorici ali pa v Ljubljani napravi, kajti, da bi slovenski učitelji v tako šolo hodili kmetijstva se učiti kot je letošnja bila v Celovcu, bilo bi res škoda ne le za čas, temveč tudi za vsak groš.

Naj reče kdo, da nisem resnice govoril!

Gospodarska novica.

* *Velikanska trta*, največa na svetu, je pri sv. Barbari v Kaliforniji. Deblo te 48 let stare trte je pri tleh 4 čevlje in 4 palce debelo; 8 čevljev nad zemljo začno se veje, ki se vijejo na plantah dalječ krog in krog. Vsako leto, če vreme nič ne pokazi, rodi 100 do 120 centov grozdja; grozdi od 2 do 6 funtov so zelo navadni. Trta ta stoji na homcu in ni nikoli bila gnojena.

Postava,

veljavna za vojvodino Kranjsko,

s katero se razglajajo določbe o posredovalstvih za poskušanje poravnave med strankami v prepiru.

(Konec.)

Kdo plačuje stroške.

§. 24. Stroške posredovalstva ima občina plačevati, ki pa ima zato pravico, da po deželnem zakonu od 3. decembra 1868. leta št. 17 odmerjene takse od strank pobira. Za odškodovanje zaupnih mož se pa ne sme — razun v §. 19. odst. 4. navedenega slučaja — nobeno plačilo od strank pobirati.